

שְׁהָרִי אֲזֵה הַגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהִיּוֹת מוֹאֵר, מַה כְּתוּב? וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עֶבֶר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא צָלַע עַל יָרְכוֹ. וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, שְׁהָרִי אֲזֵה הַזְמַן לְהִיּוֹת מוֹאֵר.

וְהוּא צָלַע עַל יָרְכוֹ. אֲזֵה הוּא רְמֵז, שְׁהָרִי בַעֲוֹד שִׁישְׂרָאֵל בְּגִלוּת וּסְבָלִים כַּאֲבִים וְצַעַר וְכַמָּה רַעוּת, כְּשִׁמְאִיר לָהֶם הַיּוֹם וַיָּבִיא לָהֶם מְנוּחָה, אֲזֵה יִסְתַּכְּלוּ וַיִּכְאָבוּ בַעֲצָמוֹתֵיהֶם מִכַּמָּה רַעוּת וְצַעַר שֶׁסָּבְלוּ וַיִּתְמְהוּ עֲלֵיהֶם, מִשּׁוּם כִּף וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. שְׁאוֹתוֹ זְמַן הַמְּנוּחָה, וְאֲזֵה הוּא צָלַע עַל יָרְכוֹ, כּוֹאֵב וּמְצַעַר עֲצָמוֹ עַל מַה שֶּׁעֶבֶר.

וְהוּא, כְּשֶׁעוֹלָה קְדֵרוֹת הַשָּׁחַר, אֲזֵה מִתְחַזֵּק וְנֶאֱחָז בּוֹ, שְׁהָרִי נֶחְלָשׁ כַּחוֹ, שְׁאֵין לוֹ שְׁלוֹטוֹן אֲלֵא בְּלִילָה, וַיַּעֲקֹב שְׁלוֹטוֹנוֹ בַּיּוֹם. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, שְׁהָרִי אֲנִי בְּרִשׁוֹתָךְ עוֹמֵד, וְהָרִי נִתְבָּאָר וּפְרָשׁוּהוּ.

ועל כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנפש וגו', כי נגע בכף ירך ועקב בגיד הנפש. שאפילו בהנאה אכור, ואפילו לתת אותו לבלב. ולמה נקרא גיד הנפש? כלומר, גיד שהוא משכיח את בני האדם מעבודת רבונו, ושם רובץ הוצר הרע.

וכיון שנרדף עם יעקב, לא מצא מקום שיכול להתגבר על יעקב, משום שקל איברי הנוף סינו ליעקב, וכלם היו חנוקים ולא היתה בהם חלשה. מה עשה? ונגע בכף ירכו בגיד הנפש, במינו של יצר הרע שהוא מינו למקומו, ומשם בא יצר הרע על בני האדם.

ולכן אמרה תורה לא יאכלו בני ישראל את גיד הנפש, כמו שאמרו החכמים באיברי האדם שרמו למעלה, אם טוב - טוב, ואם רע - רע. ולכן כל איבר מחזק איבר. ודאי גיד הנפש מחזק את יצר הרע שהוא מינו, ובני ישראל לא יאכלו אותו, שאינם מצדו וממינו, אכל עמים עובדי זרה יאכלו אותו, שהוא מצד וממין המלאך שלהם, שהוא

נְהוֹרָא וְאֶתְתַּקַּף יַעֲקֹב, דְּהָא כְּדִין מָטָא זְמַנְיָה לְאֶתְנַהֲרָא, מַה כְּתוּב וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עֶבֶר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא צָלַע עַל יָרְכוֹ. וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, דְּהָא כְּדִין זְמַנָּא לְאֶתְנַהֲרָא.

וְהוּא צָלַע עַל יָרְכוֹ. כְּדִין אִיהוּ רְמֵז דְּהָא בַּעֲוֹד דִּישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא וּסְבָלִין כַּאֲבִין וְצַעֲרִין וְכַמָּה בִּישׁוּן, כִּד דְּאֶתְנַהֲרִי לִוְן יִמְמָא וַיִּיתִי לִוְן נִיחָא, כְּדִין יִסְתַּכְּלוּ וַיִּכְאָבוּ בְּגַרְמֵיהוּ מִכַּמָּה בִּישׁוּן וְצַעֲרִין דְּסָבְלוּ וַיִּתְמְהוּ עֲלֵיהוּ. בְּגִין כִּף וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. דְּהוּא זְמַנָּא דְּנִיחָא, וְכְדִין וְהוּא צָלַע עַל יָרְכוֹ אֶתְפָּאָב וְצַעֲרִי גְרַמִּיה עַל מַה דְּעֶבֶר.

ואיהו כד אסתלק קדרותא דשחרא כדין אתתקף ואתאחיד ביה דכד אתחלש חיליה, דלית ליה שולטנותא אלא בליליא, ויעקב שולטנותיה ביממא. ועל דא אמר ויאמר שלחני כי עלה השחר, דהא אנא ברשותך קאימנא, ודא אתמר ואוקמויה:

(על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנפש וגו', כי נגע בכף ירך ועקב, בגיד הנפש, דאפילו בהנאה אכיר ואפילו ליחבית לבלבא. ואמאי אקרי גיד הנפש. כלומר גיד דאיהו מנשה לבני נשא לפולחנא דמאריהון, ותמן הוא יצר הרע רביע.)

וכיון דאתרדף עם יעקב לא אשכח אתר דיכול לאתנברא עליה דיעקב, בגין דכל שייפי גופא סייעי ליעקב, וכלהו הוו תקופין ולא הוו בהון חולשא, מה עבר, ונגע בכף ירכו בגיד הנפש, בזיניה ביצר הרע דאיהו ואתריה, ומתמן אתי יצר הרע על בני נשא.

ובגין כף אמרה אורייתא לא יאכלו בני ישראל את גיד הנפש. כמה דאמרו חכמינו, בשייפין דבר נש דרמיו לעילא אי טוב, ואי ביש, ביש. ובגין כף כל שייפא מתקופ שייפא. ודאי גיד הנפש מתקופ ליצר הרע דהוא זיניה, ובני ישראל לא יאכלו ליה, דלאו איגון מספריה ומזיניה. אכל עמין עובדי עבודה זרה, יאכלו ליה, דאיהו מספרא ומזינא דמלאכא דלהון דאיהו סמא"ל בגין לתקפא לבהון. בגין דאית כבר נש רמ"ח שייפין לקבל מאתן ותמניא וארבעין פקודין דאורייתא דאיגון למעבד אתחבבו, ולקבל מאתן ותמניא וארבעין מלאכין דאתלבשת בהון שכינתא ושמא דלהון בשמא דמאריהון.

סמא"ל, כדי לחזק לבם. משום שיש באדם מאתים ארבעים ושמונה איברים כנגד מאתים ארבעים ושמונה מצוות התורה שהם נתנו להעשות, וכנגד מאתים ארבעים ושמונה מלאכים שהתלבשה בהם שכינה ותשם שלהם בשם רבונו.